

Provinsjale Steaten fan Fryslân
postbus 20120
8900HM LJOUWERT

Ljouwert, 23 novimber 2021
Ferstjoerd, **23 NOV. 2021**

Ús merkteken : 01934204
Ôfd/Opjefte : Grien Fryslân
Opsteld troch : XXXXXXXXXX
Jo merkteken :
Taheakke(n) : ôfsprakeramt greidefûgels

Ûnderwerp : ôfsprakeramt greidefûgels

Achte Steateleden,

Graach ynformearje wy jo oer it ôfsprakeramt greidefûgels. By it publisearjen fan de ûntwerp Omjouwingsoarderding die bliken dat neffens de sektor de útwurking fan de soarchplicht foar greidefûgels, dy't fêstlein wie yn in kêst mei wetlike ferplichtings, boeren op harren eigen grûn te folle beheinden yn harren lânboukundige wurksumheden. De sektor hat doe dúdlik oanjûn dat de útwurking fan de soarchplicht út de feroarderding sa foar harren net útfierber wêze soe. Yn ferbining mei de sektor is no in wichtige stap setten. De lânbousektor hat in útstel oan de provinsje oerlance en dêrút docht bliken hoe't sy mei de soarchplicht omgean wolle. We diele dizze ynformaasje no mei jo om't wy fan betinken binne dat jo soks belûke kinne by it debat oer de greidefûgelnota dizze wike.

Earst nimme wy jo mei yn in stikje histoarje. Yn de nota greidefûgels 2014-2020 is op ferskate plakken omtinken jûn oan de soarchplicht greidefûgels. Ut de tuskenevaluaasje yn 2017 en de einevaluaasje yn 2020 fan de nota greidefûgels kaam nei foaren dat it winsklik wie om de soarchplicht fan de Wet natuerbescherming en it maatskiplik ferantwurd buorkjen konkreet yn te foljen. De provinsje hat oan boere-organisaasjes frege soks op te pakken. Dat is net oppakt en dat hat derfoar soarge dat de provinsje yn de ûntwerp omjouwingsferoarderding in foarset dien hat om de soarchplicht neier út te wurkjen. De provinsje achte dit fan belang om derfoar te soargjen dat de greidefûgelstân, njonken de gebieten mei natuerbehear, oerein bliuwt. Dit slút oan by de ynset fan it bestjoersakkoart om de greidefûgelstân tanimme te litten.

De sektor hat der foar keazen om sels in oanbod te dwaan dat de útwurking fan de soarchplicht út de omjouwingsferoarderding ferfange kin. Op moandei 8 novimber hawwe de âlve lânboupartijen (Farmers Defence Force, Het Fries Grondbezit, LTO Noord, Nederlandse

Melkveehoudersvakbond, Agractie, Dutch Dairymen Board, Feriening Biologyske Boeren Fryslân, Netwerk Grondig, Kollektiveberie Fryslân, Nederlandse Akkerbouw Vakbond, Agrarische Jongeren Fryslân) in ôfsprakeramt greidefûgels mei in begeliedend skriuwen oanbean oan de provinsje.

Wy hawwe kundskip naam fan de ynhâld en sille by de behandeling fan de omjouwingsferoarding yn april 2022 yn jo steaten dit ramt werom komme litte yn de reäksjenota dy't foarleit by behandeling fan de feroarding en jimme útstelle de útwurking soarchplicht yn it kêst út de feroarding (kêst 5.31), dat no yn it Untwerp fan dy oarding stiet, te skrassen.

Ut soarte binne de risseltaten fan dit wurkjen maatjouwend, ommers de wet bliuwt de wet, ek as de provinsje net gebrûk makket fan it foech om dêroan eigen ôfsprakeramt (wetlike maatwurkfoarskriften) ta te heakjen. Neffens ús is it ôfsprakeramt yn de geast fan de earder útstelde maatwurkfoarskriften. Wy binne reewillich om te sjen oft dit ôfsprakeramt de kommende jierren wurkje kin. Wat net fuortnimt dat de wet no ien kear de wet is, mar wy binne reewillich om te sjen oft dit ôfsprakeramt de kommende jierren wurkje kin. De gearwurking dy't de sektor oangean sil mei de Bond van Friese Vogelwachten (BFVW), as wichtige belutsen ynstânsje, sil neffens ús ek it neilibjen fan de maatregels en it wolslagjen dêrfan, stypje kinne. Wy fertrouwe derop dat de organisaasjes harren ferplichtsje oan de leden út te dragen dat de beginsels fan de soarchplicht nei bêste fermogen útfierd en neilibbe wurde, lyk as oan it begjin fan it ôfsprakeramt oanjûn is troch de organisaasjes. It kolleezje stipet it ôfsprakeramt om't wy der yn betrouwe dat dit de beskerming fan de greidefûgels helpe kin.

Yn de tuskentiid en formeel nei trije jierren sil de útstelde oanpak evaluatearre wurde en sil besjoen wurde oft bystelling yn de oanpak fan neden is. Wy sille jo Steaten op 'e hichte bringe fan de útkomsten.

Wy hechtsje deroan dit ôfsprakeramt jim foar kundskip no oan te bieden sadat jo by steat binne om soks ek by de behandeling fan de Greidefûgelnota meinimme te kinnen en ferwachtsje jo mei dit brief nei foldwaan op 'e hichte steld te hawwen.

Deputearre Steaten fan Fryslân,

drs. A.A.M. Brok, foarsitter

R.E. Bouius Riemersma, MBA MCM, sekretaris

Afsprakenkader weidevogels Fryslân

Ondergetekende organisaties verplichten zich aan hun leden uit te dragen en te bevorderen, in woord en daad, dat:

1. de beginselen van de zorgplicht naar akker- en weidevogels, zoals verwoord in art. 11.27 van het Besluit Activiteiten Leefomgeving en in art. 1.11 van de Wet Natuurbescherming, naar beste vermogen uit te voeren en na te leven.
2. Zich in te zetten, om te bevorderen, dat alle agrarische activiteiten op gronden zijnde leefomgevingen van de weidevogels en akkervogels, welke door hen of in hun opdracht door derden worden uitgevoerd, zodanig zorgvuldig worden verricht dat:
in redelijkheid, naar beste vermogen in de agrarische praktijk van het bestaand gebruik, alles wordt gedaan of nagelaten, ter voorkoming van, of zoveel mogelijke beperking :
  - Dat vogels of hun kuikens worden gedood;
  - Dat nesten van vogels worden vernield, beschadigd of weggenomen,
  - Dat rustplaatsen van vogels worden vernield; en/of :
  - Dat eieren van vogels worden vernield.
3. Ongewilde of onbedoelde verstoringen nimmer een structureel karakter zullen hebben die de instandhouding van verstoorde soorten kan beïnvloeden

Leeuwarden, 8 november 2021

Farmers Defence Force Fryslân (FDF) ██████████	Feriening Biologyske Boeren Fryslân (FBBF) en Netwerk Grondig ██████████
Fries Grondbezit (FG) ██████████	Kollektievenberied Fryslân ██████████
Land- en Tuinbouw Organisatie Noord (LTO Noord) ██████████	Nederlandse Akkerbouw Vakbond (NAV) ██████████
Nederlandse Melkveehouders Vakbond (NMV) ██████████	Agrarische Jongeren Fryslân (AJF) ██████████
Agractie ██████████	

UITWERKING

Hoe?

Communiceren

Onze analyse is, dat ruim 95% van de agrariërs in Fryslân nu genegen is in meer of mindere mate dingen te doen of te laten teneinde de weide- of akkervogels te ontzien of te helpen. Onze inzet richt zich op de gehele agrarische sector in Fryslân omdat zowel binnen de "grote" als de "kleine" groep stappen voorwaarts gezet kunnen worden.

De agrarische sector kent haar verantwoordelijkheid in de context van de situatie rond akker- en weidevogels, en stelt vast dat er meer kan gebeuren aan bewustwording, kennis delen en samenwerken. Communicatie, maar ook de sociale context waarin het agrarisch bedrijfsleven werkt, kan er toe bijdragen dat binnen de totale groep aan grondgebruikers stappen voorwaarts gemaakt worden. Wij zien het als een gezamenlijke opgave om via communicatie, maar ook in de sfeer van het elkaar op zaken aanspreken en de passie voor weide- en akkervogels aan elkaar over te brengen. Grutsk op ús Greidefûgels is hierbij een prima platform om mee te werken.

Elk van de partijen die dit afsprakenkader heeft ondertekend gaan:

- een centrale boodschap (denk aan slogan met ondersteunend verhaal) maar ook informatie over maatregelen ontwikkelen, delen en/of toegankelijk maken.
- onder een gezamenlijke noemer (denk aan Grutsk op ús Greidefûgels 2.0) de centrale boodschap, maar ook kennis en adviezen naar de primaire sector uit dragen via de "eigen" media en zo mogelijk (indien daar financiële faciliteiten voor zijn) ook via onafhankelijke media zoals kranten, radio en tv.

Teneinde deze communicatie effectief te laten zijn, is het van belang dit professioneel in te steken. Dit betekent dat in samenspraak met communicatiemensen vanuit onze eigen organisaties een plan wordt ontwikkeld om dergelijke communicatie serieus neer te zetten. Ondertekende partijen nemen hierin het voortouw maar rekenen op (inhoudelijke en financiële) hulp en meedenkkraft vanuit de provincie en andere partners vanuit het huidige project Grutsk op ús Greidefûgels.

KENNIS

Kennis en advies speelt een centrale rol in het verwezenlijken van het doel om bewustwording en actie bij primaire ondernemers te bewerkstelligen. Partijen gaan beschikbare kennis ontsluiten en bundelen en zo nodig een kennisplatform in richten. Hierin kan in samenspraak met boeren, maar ook met de agrarische collectieven en de BFVW (dus partijen waar praktische kennis zit die zich steeds verder ontwikkeld) de kennis en ideeën voor het binnen de agrarische bedrijfsvoering koesteren van akker- en weidevogels te bundelen. Hiermee kan een levende lijst met potentiële maatregelen ontstaan. Deze geldt als inspiratiebron voor primaire ondernemer. Wetende dat deze kennispartijen korte lijnen hebben met het krachtenveld kunnen zij ook meedenken over de wijze waarop kennis en advies het best kan worden gedeeld opdat de primaire sector zo goed mogelijk met kennis en adviezen bediend kan worden.

Wat gaan we uitdragen? Eerste aanzet!

INVENTARISATIE

Het gaat er om dat mensen zich op de hoogte stellen van aanwijzingen van aanwezigheid van akker- en weidevogels. Dit houdt in dat de grondgebruiker voorafgaand aan werkzaamheden (denk aan bemesten en maaien van grasland of het volvelds bewerken van bouwland), inventariseert of er sprake is van broedende vogels en/of niet-vliegvlugge kuikens.

Deze inventarisatie kan elke grondgebruiker zelf uitvoeren of een derde hiertoe opdracht geven. Indien hij/zij hiertoe vrijwilligers van de BFVW inschakelt, kan de grondgebruiker het resultaat van de inventarisatie raadplegen via het registratiesysteem van de BFVW (app en/of website) of door rechtstreekse afstemming met de vrijwilliger.

ALGEMENE MOGELIJKHEDEN

1. Maaien 1e snee: randen langs de slootkanten/percelen laten staan van minimaal 5 meter (9 meter wordt geadviseerd i.v.m. predatie).
2. Maai overdag van binnen naar buiten en in mozaïek.
3. Stem landbouwkundige bewerkingen op gebiedsniveau/met de boeren af, zodat er voldoende kuikenland aanwezig blijft (niet een polder in 1 x maaien).
4. Laat hoekjes grond onbewerkt (geen bemesting/later maaien enz.).

OPTIES UITVOERING WERKZAAMHEDEN BIJ AANWEZIGHEID NESTEN

Indien tijdens de inventarisatie nesten zijn aangetroffen, wordt daar, voor zover dit passend is, bij de uitvoering van landbouwkundige werkzaamheden zo goed mogelijk rekening mee gehouden.

Voorbeelden van mogelijkheden om dit "rekening houden met" inhoud te geven zijn:

- Bij het bemesten met drijfmest of vaste mest, nesten te voorzien van een sleepslangbeschermers (de zogenaamde nestpan) of de eieren kortstondig uit het nest te halen en direct na de bewerking terug te leggen.
- Bij het maaien van grasland ruim om de nesten heen te maaien,
- Bij volveldse bewerking van bouwland wordt om het nest heen gewerkt, wordt de nestpan ingezet, kan het nest in zijn geheel enkele meters verplaatst worden of worden de eieren uitgenomen en direct na de bewerking op dezelfde plek teruggelegd.

OPTIES UITVOERING WERKZAAMHEDEN BIJ AANWEZIGHEID KUIKENS

Indien tijdens de inventarisatie niet-vliegvlugge kuikens zijn aangetroffen,

- kan het bemesten of maaien van gras of het volvelds bewerken van bouwland op het betreffende (deel van het) perceel mogelijk uitgesteld worden.
- Alternatief is dat de kuikens naar omliggende percelen worden gedreven door maximaal 24 uur voor de bewerking voor verstoring te zorgen bijvoorbeeld door het plaatsen van voldoende vlaggen, plastic zakken, ballonnen of linten.
- Ook kunnen kuikens worden gevangen en naar een naastliggend perceel worden overgezet. Boeren kunnen hierbij een beroep doen op de vrijwilligers van de BFVW.

IMPULS

Het doen of nalaten van dingen ter bescherming van akker- en weidevogels, gaat in meer of mindere mate ten koste van het bedrijfsresultaat van agrarische ondernemers. Op het moment dat er mogelijkheden zijn om met een financiële impuls te geven aan gewenst gedrag van grondgebruikers kan dit meerwaarde hebben voor het bereiken van onze doelen. Partijen willen met de provincie en andere partners onderzoeken hoe een mogelijke en redelijke subsidieregeling (gebaseerd op het gebruikte subsidieregime bij weidevogelbeheer uitgevoerd door Agrarische Collectieven in Fryslân) ingericht zou kunnen worden.